

Rauhankoulun vaikutusten ja laadun arviointiselvitys 2019–2020

Anna Jussilainen
Maaliskuu 2021

SISÄLLYS

1	Rauhankoulun laadun ja vaikutusten arvioinnin toteutus	3
2	Rauhankoulun toiminnan arviointi	3
2.1	Opettaja- ja nuorisoalan opiskelijoille suunnattujen koulutusten palautteiden analyysi	3
2.1.1	Asteikkoarviointi	4
2.1.2	Laadullinen arviointi	4
2.1.3	Etä- ja ulkokoulutusten erityispiirteet	6
2.1.4	Yhteenveto	6
2.2	Kouluissa toteutettujen Rauhan ja kehityksen toimintakokonaisuuksien palautteiden analyysi	7
2.2.1	Asteikkoarviointi	7
2.2.2	Laadullinen arviointi	8
2.2.3	Etä-, hybridi- ja ulkototeutusten erityispiirteet	9
2.2.4	Yhteenveto	10
2.3	Hankkeen päättyessä kerätyn palautteen analyysi	10
2.3.1	Vaikutusten arviointi – tietojen, taitojen ja asenteiden muutokset osallistujissa	11
2.3.2	Laadun arviointi	14
2.3.3	Aiheiden jatkokäsittely ja materiaalin käyttö	16
2.3.4	Kehitysehdotukset	16
3	Yhteenveto ja johtopäätökset	17
3.1	Välittömien tulostavoitteiden toteutuminen	17
3.2	Hankkeen pitkän aikavälin tavoitteet ja arvio hankkeen onnistumisesta suhteessa niihin	18
3.3	Yhteenveto	19

LIITTEET

- Liite 1. Palautelomake opettajaopiskelijoiden koulutuksiin
- Liite 2. Opettajien palautelomake heti ensimmäisen toimintapäivän jälkeen
- Liite 3. Opettajien palautelomake heti toisen toimintapäivän jälkeen
- Liite 4. Digitaalinen palautekysely

1 Rauhankoulun laadun ja vaikutusten arvioinnin toteutus

Tämä selvitys Suomen Rauhanliiton ”Toivo ja tieto Agenda 2030:ssä - kestävää tulevaisuutta rakentamassa” -globaalikasvatushankkeen 2019–2020 laadusta ja vaikutuksista toteutettiin tammi-helmikuussa 2021.

Selvityksessä arvioidaan Rauhanliiton globaalikasvatushankkeen kahta toimintamuotoa: opetus- ja kasvatusalan ammattilaisiksi opiskeleville suunnattuja koulutuksia ja lapsille ja nuorille suunnattuja Rauhan ja kehityksen toimintakokonaisuuksia vuosina 2019–2020. Arviointi on tehty kirjallisten palautteiden ja haastatteluiden perusteella. Palautteita on kerätty kasvatusalan koulutuksista välittömästi koulutusten jälkeen ja kouluissa toteutetuista toimintakokonaisuuksista välittömästi toimintapäivien jälkeen. Lisäksi vuoden 2020 lopulla kerättiin erillinen loppupalaute kouluissa toteutetusta toiminnasta ja haastateltiin osaa opettajista. Nämä erilaiset palautteet on selvityksessä analysoitu ja niitä on verrattu hankkeen tavoitteisiin Yhteenveto ja johtopäätökset -osiossa.

Arvioinnin toteutti Anna Jussilainen (FM, MA). Jussilainen ei ole ollut mukana Rauhankoulun toiminnassa. Hankkeen työntekijät keräsivät kirjalliset palautteet hankkeen aikana. Hankkeen lopulla digitaalisen seurantakyselyn aineiston keräsi hankkeen työntekijä Annukka Toivonen (yhteisöpedagogi YAMK). Haastatteluaineiston keräsi Asta Rentola (MFA, yhteisöpedagogi AMK), joka on toiminut Rauhankoulussa toimintapäivien ohjaajana VGK-hankekaudella 2019–2020.

2 Rauhankoulun toiminnan arviointi

2.1 Opettaja- ja nuorisoalan opiskelijoille suunnattujen koulutusten palautteiden analyysi

Rauhankoulu toteutti hankekaudella 2019–2020 toiminnallisia koulutuksia opettajaopiskelijoille ja nuorisoalan opiskelijoille. Koulutusten kesto vaihteli kahdesta tunnista neljään tuntiin. Osa koulutuksista toteutettiin vuonna 2020 koronapandemian vuoksi etäyhteyksin tai ulkona. Opettajaksi opiskeleville suunnattuja koulutuksia toteutettiin Helsingin, Tampereen, Turun, Rauman, Jyväskylän ja Joensuun opettajankoulutuslaitoksissa. Nuorisoalan koulutukset toteutettiin yhteistyössä Humanistisen ammattikorkeakoulun kanssa Turussa ja Nurmijärvellä.

Nuorisoalan koulutuksia järjestettiin 5 kpl ja niihin osallistui vuosina 2019–2020 yhteensä 102 nuorisoalan opiskelijaa. Nuorisoalan koulutukset raportoidaan rahoittajalle erikseen vuosiraportissa, eikä niiden palautteita analysoida tässä selvityksessä.

Opettajaopiskelijoille suunnattuja koulutuksia toteutettiin vuonna 2019 yhteensä 24 kpl ja vuonna 2020 yhteensä 22 kpl. Koulutuksiin osallistui vuonna 2019 yhteensä 463 opettajaopiskelijaa, ja vuonna 2020 yhteensä 567 opettajaopiskelijaa. Opettajaopiskelijoiden koulutuksiin osallistui varhaiskasvatuksen opettaja-, luokanopettaja-, aineenopettaja- ja aikuiskoulutuksen opiskelijoita. Satunnaisesti koulutuksiin osallistui myös yliopiston opettajia ja jo valmistuneita opettajia. Tässä on arvioitu ainoastaan opiskelijoiden antamia palautteita.

Koulutuksista kerättiin palautetta heti koulutuksen jälkeen paperisella tai digitaalisella palautelomakkeella. Vastausprosentti näissä palautteissa oli 79 %. Jokaiselta koulutustutuneelta ei saatu palautetta esimerkiksi siksi, että osa opiskelijoista joutui poistumaan paikalta ehtimättä täyttää palautelomaketta. Etäkoulutukset vuonna 2020 vaikuttivat palautteenantoprosentin laskemiseen merkittävästi, sillä niissä suurempi osa opiskelijoista jätti palautteen antamatta. Vuonna 2019 vastausprosentti oli vielä 94%. Palautelomake löytyy kokonaisuudessaan liitteestä 1.

2.1.1 Asteikkoarviointi

Palautelomakkeessa oli kaksi kvantitatiivista kysymystä, joissa arvioitiin koulutuksen vaikutuksia osallistujiin. Ensimmäinen kysymys pyrki selvittämään, olivatko osallistujat kokeneet saaneensa koulutuksesta lisää ymmärrystä globaalikasvatuksen teemoista. Tähän 98,0 % vastaajista vastasi olevansa joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa. Tämän kysymyksen kohdalla on mahdollista, että osa niistä, jotka eivät kokeneet saaneensa lisää ymmärrystä, olivat jo ennestään erittäin tuttuja globaalikasvatuksen kanssa. Toinen kysymys puolestaan tiedusteli, olivatko osallistujat saaneet koulutuksesta välineitä, joilla käsitellä globaalikasvatuksen teemoja oppilaiden kanssa. Tähän 97,4 % vastasi olevansa joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä.

2.1.2 Laadullinen arviointi

Palautelomakkeessa tiedusteltiin avoimilla kysymyksillä, 1) mikä työpajassa oli erityisen onnistunutta, 2) mitä koulutuksessa opittua opiskelijat uskovat hyödyntävänsä jatkossakin ja 3) miten työpajaa voisi vielä kehittää.

Erityisen onnistuneeksi vastaajat kokivat Rauhankoulun selkeän ja monipuolisen kokonaisuuden, jossa globaalikasvatukseen liittyvä tieto ja konkreettinen tekeminen olivat vuorovaikutuksessa keskenään sekä sopivassa suhteessa toisiinsa. Koulutuksessa oli vastaajien mukaan selkeät tavoitteet ja toimiva rakenne. Globaalikasvatuksen sisältöjen nähtiin konkretisoituvan ja tulevan lähemmäksi kokemuksellisen oppimisen kautta.

”Tehokasta verrattuna luentomuotoiseen globaalikasvatukseen. Asiat jäi tällä tavoin oikeasti mieleen.”

”Globaalikasvatus kuulosti isolta ”kakulta”. Kuitenkin arkisia asioita -> ei jatkossa pelota tarttua asioihin.”

Eläytyminen ja empatian herättäminen draamamenetelmillä koettiin tehokkaaksi. Samalla tuotiin esille, että koulutuksessa laajennettiin osallistujien perspektiiviä ja annettiin myös kokemus siitä, että asioihin voi vaikuttaa.

”Osaatte hyvin ottaa huomioon monet näkökulmat sekä toitte esille sen, että on tärkeä olla luomatta stereotyyppioita ja vääristynyttä avunsaaja-vastaanottaja -asetelmaa.”

”Toivo paremmasta -> asioihin voi vaikuttaa”

Kouluttajien vahva ammattitaito ja kannustavuus nousivat myös esiin. Toimintaan oli vastaajien mielestä matala kynnys osallistua ja siinä luotiin turvallinen ilmapiiri, jossa huomioitiin erilaiset osallistujat. Lisäksi vastaajat kokivat saaneensa todella käyttökelpoisia menetelmiä oppilaiden kanssa työskentelyyn.

”Oli helppo olla mukana, sai osallistua kuten haluaa.”

”Upeita uusia ideoita omaan tulevaan ammattiin”.

Jatkossa opiskelijat uskoivat hyödyntävänsä erityisesti draaman keinoja ja kestävän kehityksen liittämistä opetukseen. Moni koki saaneensa eväitä draamaprosessiin, jota on aiemmin ehkä vieroksunut. Lisäksi moni vastaajista nimesi yksittäisiä harjoituksia, kuten janat, still-kuvat, kuuma tuoli, näkymätön mikki, joo-leikki ja omantunnon kuja. Vastaajat totesivat myös, että olivat oivaltaneet draamamenetelmien käyttökelpoisuuden vaikeiden asioiden käsittelyssä.

”Sen, että jokaista vaikeaa aihetta pystyy opettamaan lapselle tai nuorelle”

”Draamaa työkaluna elävöittämään kaikkea mahdollista. Tuo lapsille iloa ja sen myötä oppii tärkeitä asioita kuin vahingossa.”

”Kokemus syventää tietämystä enemmän kuin vain asian kuuntelu.”

Myös globaalikasvatuksen sisällöt mainittiin toistuvasti koulutuksen jatkohyödyntämistä kysyvässä kohdassa, vaikkakin hieman harvemmin kuin opitut menetelmät. Tässä kohtaa on kuitenkin nähtävissä muutos, sillä globaalikasvatus mainittiin useammin vuonna 2020 kuin vuonna 2019. Koulutusten sisällöt pysyivät samana, joten ero vastauksissa saattaa johtua siitä, että vastaajilla oli etäkoulutuksissa enemmän aikaa palautteen antoon.

Vastaajat kokivat ymmärtäneensä asian tärkeyden uudella tavalla ja saaneensa ideoita kestävän kehityksen käsittelyyn sekä siihen, kuinka yhdistellä kestävän kehityksen tavoitteita toisiinsa ja muuhun opetukseen. Myös puhutavan merkitys nousi esille. Nämä oivallukset ovat erityisen merkittäviä, sillä jos kestävä kehitys on mukana opetuksessa läpileikkaavasti, ovat vaikutukset huomattavia.

”Sain ajatuksen siitä, kuinka tärkeää lapsille ja nuorille on opettaa eriarvoisuudesta ja kestävän maailman tavoista, sekä kertoa lasten oikeuksista.”

”Vältän toiseuttavia narratiiveja.”

”Pidän Rauhankoulun mielessä, kestävän kehityksen aiheet sopivat mihin tahansa oppiaineeseen.”

Myös empatian herättäminen ja kokemuksellisuus nähtiin tärkeinä. Osallistujat kiittelivät myös konkreettisia esimerkkejä globaalikasvatukseen ja osa mainitsi haluavansa tilata Rauhankoulun jatkossa omaan luokkaansa.

”Sain ylipäättään hirveästi uusia ideoita ja konkreettisia työkaluja.”

Kehitysehdotuksia oli muuhun palautteeseen verrattuna vähäisesti, suurin osa vastaajista ei keksinyt mitään kehitettävää. Rauhankoulun jatkuva kehitystyö ja palautteiden huomioon ottaminen kuitenkin konkretisoituu tässä osiossa, sillä esiin nousi muutamia asioita, jotka vuonna 2019 mainittiin kehitysajatuksina ja myöhemmin onnistumisissa. Esimerkiksi opettajantyöhön toivottiin konkreettisempia vinkkejä ja myöhemmin kiiteltiin, miten hyvin koulutuksessa ”kerrottiin miten lapset saa mukaan”. Draamasopimuksen tekemistä toivottiin joissakin varhaisemmissa palautteissa ja myöhemmin myös se mainittiin asiana, jota aikoo hyödyntää myöhemmin. Esiin nousi myös äänimaisen käyttö eläytymisen apuna. Äänimaisen kehittämistä toivottiin useassa palautteessa ja vuonna 2020 äänimaisema oli jo siirtynyt asioihin, joita kiiteltiin ja aiottiin käyttää jatkossa omassakin työssä.

Jonkin verran toivottiin ennakkomateriaalia ja -perehtymistä, jotta asiaa voisi sisäistää paremmin jo ennakkoon. Lisäksi muutama vastaaja pohti sitä, miten varmistetaan se, että oppilaiden mieltä ei jää liikaa painamaan vakavat asiat, joita on käsitelty. Toisaalta juuri toivon korostaminen ja asioihin vaikuttamisen mahdollisuus korostui asioissa, jotka koettiin koulutuksessa erityisen onnistuneiksi.

2.1.3 Etä- ja ulkokoulutusten erityispiirteet

Etäkoulutusten palautteet olivat linjassa ns. tavallisten, lähiopetuksena pidettyjen koulutusten palautteiden kanssa ja erityisen onnistuneeksi vastaajat kokivat koulutuksen selkeyden ja toimivuuden. Rauhankoulu teki onnistuneen digiloikan, sillä vastaajat kokivat, että myös etänä pystyttiin luomaan ”mielikuvituksellinen tunnelma ja draamaharjoitukset veivät mukanaan”. Myös tekniikka toimi pääosin hyvin.

”Todella mielenkiintoinen ja onnistunut etäkoulutus sekä aiheeltaan että rakenteeltaan! En ollut tästä etukäteen kovin innoissani, mutta tämä oli ehdottomasti mielenkiintoinen ja innostavin zoom-koulutus, mitä koko etäkoulun aikana opinnoissani on ollut 😊. Selkeä kokonaisuus!”

Osa kaipasi fyysistä läsnäoloa, mutta joillekin etäkoulutus toimi jopa paremmin:

”Pääsi kokeilemaan eri tehtäviä omassa rauhassa ilman, että muut näkee. Pienempi kynnyks.”

Jonkin verran vastaajat toivoivat vahvempaa osallistamista etäopetuksessa, mutta kaiken kaikkiaan koulutus nähtiin toimivana. Opiskelijat kiittelivät myös siitä, miten koulutus avasi näkemään etäkoulutuksen mahdollisuudet ja sen, että myös etäkoulutuksen on mahdollista olla kokemuksellinen ja elävä.

Ulkona pidettyjen koulutusten palautteissa ulkototeutus ei noussut esiin lainkaan. Muutama vastaaja kiitteli paikan valintaa ja sitä, ettei koulutus ollut vain etänä.

2.1.4 Yhteenveto

Yleisesti koulutuksista saadut palautteet olivat todella positiivisia. Rauhankoulu vastasi välittömiin tulostavoitteisiinsa sekä globaalikasvatuksen teemojen ymmärryksen että konkreettisten välineiden osalta erinomaisesti näissä koulutuksissa. Avoimista palautteista välittyi, että osallistujat ovat kokeneet osallistuneensa selkeään, ammattimaisesti ohjattuun draamapedagogiseen globaalikasvatuskoulutukseen, jossa on hyvä ilmapiiri ja mahdollisuus osallistua toimintaan omilla ehdoilla. Sekä koulutusten selkeä kokonaisuus että monipuolisuus nousivat tasaisesti esiin palautteissa. Osallistujat pääsivät pohtimaan globaalikasvatuksen kysymyksiä ja saivat konkreettisia menetelmiä omaan työhönsä. Empatiakyvyn vahvistaminen ja vaikeiden aiheiden käsittely draaman kautta antoivat osallistujille uudenlaista näkökulmaa. Erityisen hyödyllisiksi osallistujat kokivat kestävän kehityksen teemojen ja draaman sovellettavuuden monenlaisiin oppiaineisiin. Tämä on tärkeä oivallus, sillä kestävän kehityksen toteuttaminen opetuksessa läpileikkaavasti vahvistaisi vaikuttavuutta merkittävästi.

Avoimet palautteet olivat myös kautta linjan huomattavan samanlaisia, mikä kertoo toimintamuodon johdonmukaisuudesta ja tasalaatuisuudesta. Avoimissa palautteissa draamamenetelmät korostuivat jonkin verran verrattuna globaalikasvatuksen teemoihin, mutta

kuten aiemmin mainittiin, vastaajat nostivat globaalikasvatuksen esiin avoimissa vastauksissa useammin vuonna 2020, jolloin vastaajilla oli etätoteutuksessa enemmän aikaa palautteen antoon. Kuitenkin lähes kaikki osallistujat (98 % vastaajista) arvioivat kvantitatiivisessa palautteessa saaneensa lisää ymmärrystä myös globaalikasvatuksen teemoista, joten selvästi sekä menetelmät että globaalikasvatuksen temaattinen puoli toimivat erinomaisesti.

2.2 Kouluissa toteutettujen Rauhan ja kehityksen toimintakokonaisuuksien palautteiden analyysi

Rauhankoulu toteutti hankekaudella 2019–2020 yhteensä 106 toimintapäivää kouluissa, sekä vuoden 2021 tammi-maaliskuussa samaan hankkeeseen sisältyneet 13 etäyhteyksin pidettyä työpajaa. Rauhan ja kehityksen toimintakokonaisuuksissa käsiteltiin hankkeen teemoja draaman keinoin. Toimintakokonaisuuteen sisältyi yleensä kaksi 2-3 oppitunnin mittaista toimintapäivää sekä ennako- ja jatkotehtävät. Lisäksi toimintapäiviin osallistuneille opettajille jaettiin globaalikasvatuksen materiaalikansiot, joissa oli hankkeessa tuotettuja jatkotehtäviä ja muiden järjestöjen globaalikasvatusmateriaaleja. Koronaepidemian aikana etäyhteyksin toteutettuihin toimintakokonaisuuksiin kuului kaksi oppituntia sekä ennako- ja jatkotehtävät. Toimintapäiviä ohjasivat Rauhankoulun koulutetut ohjaajat.

Vuonna 2019 toteutettiin yhteensä 64 toimintapäivää 4.–9. -luokille ja lukiolaisille Turussa, Tampereella, Nokiolla, Helsingissä, Espoossa, Vantaalla ja Porvoossa. Toimintapäiviin osallistui 760 oppilasta ja 36 opettajaa. Heti toimintapäivän jälkeen kerättyjä opettajien antamia palautteita saatiin 50 kpl. Vuonna 2020 toteutettiin yhteensä 42 toimintapäivää 4.–9. -luokille sekä toisen asteen opiskelijoille (lukio, ammatillinen koulutus) Turussa, Teurossa, Tampereella ja Helsingissä. Niihin osallistui 525 oppilasta ja 27 opettajaa. Koronaepidemian vuoksi syyskauden 2020 pajat toteutettiin pääsääntöisesti etäyhteyksin tai ulkona, koulun pihassa tai lähiluonnossa. Heti toimintapäivän jälkeen kerättyjä opettajien antamia palautteita saatiin 36 kpl. Toimintapäiviä pidettiin sekä suomeksi että ruotsiksi. Lisäksi vuoden 2021 tammi-maaliskuussa toteutettiin etäyhteyksin 13 työpajaa, jotka sisältyivät hankekauteen 2019-2020. Niihin osallistui 268 oppilasta ja 12 opettajaa. Tässä arvioidaan kuitenkin vain vuosien 2019-2020 toimintaa.

Luokan opettajalta pyydettiin palautetta sekä ensimmäisen että toisen toimintapäivän jälkeen. Palautetta kerättiin sekä asteikkoarvioinnilla että avoimilla laadullisilla kysymyksillä. Kummassakin palautelomakkeessa pyydettiin arvioimaan päivän onnistumista ja sen vaikutuksia. Vain yhteen toimintapäivään osallistuneiden opettajien palautelomakkeeseen oli yhdistetty asteikkoarviointi ja laadulliset kysymykset. Heidän lomakkeestaan jäi puuttumaan vain kysymys teemojen jatkotyöstöstä. Lomakkeet löytyvät liitteistä 2 ja 3.

Heti toimintapäivien jälkeen kerättyjä paperisia palautelomakkeita palautui yhteensä 86 kappaletta, eli 81 % kaikista toimintapäivistä.

2.2.1 Asteikkoarviointi

Asteikkoarvioinnin arvioidut osa-alueet olivat 'Oppilaat saivat lisää tietoa globaalikasvatuksen teemoista Rauhankoulun avulla' ja 'Oppilaat harjoittelivat kansalaisvaikuttamisen taitoja Rauhankoulun kokonaisuuden aikana'. Niitä arvioitiin asteikolla 1 täysin samaa mieltä – 4 täysin eri mieltä ja 5 en osaa sanoa.

Selvä enemmistö vastaajista oli täysin samaa mieltä (1) siitä, että oppilaat saivat lisää tietoa globaalikasvatuksen teemoista Rauhankoulun avulla, ja loputkin jokseenkin samaa mieltä (2). Kansalaisvaikuttamisen taitojen harjoittelun arvioinnissa oli hieman enemmän hajontaa täysin

samaa mieltä olevien (1) ja jokseenkin samaa mieltä (2) olevien välillä, vaikka pääsääntöisesti tässäkin kohtaa opettajat olivat täysin samaa mieltä (1). Kaksi vastaajaa oli valinnut vaihtoehdon jokseenkin eri mieltä (3) ja yksi vastaaja oli täysin eri mieltä (4). Täysin eri mieltä oleva oli tarkentanut syyksi ennakoimattoman tapahtuman, joka lyhensi pajan kestoja. Jälkimmäisestä pajasta ei aina saatu palautetta, minkä vuoksi prosentuaalisia osuuksia samaa mieltä olevista ei voitu laskea.

2.2.2 Laadullinen arviointi

Avoimet kysymykset liittyivät Rauhan ja kehityksen toimintakokonaisuuteen valmistautumiseen, toimintakokonaisuuden onnistumiseen ja kehittämiseen, toiminnan vaikutuksiin ja teeman jatkokäsittelyyn koulussa.

Toimintakokonaisuuden onnistuminen ja kehittäminen

Eriyisen onnistuneeksi Rauhankoulun toiminnassa opettajat nostivat vaihtelevan kokonaisuuden: sisältö, rakenne, työtavat ja soveltaminen omaan elämään. Vahva toiminnallisuus ja draamatyöskentely nostettiin esiin monissa palautteissa. Draama oli monille uudenlainen työtapa ja tapa oppia. Sen nähtiin innostavan keskusteluun ja kyselyyn, osallistujien aktiivisuuteen ja osallisuuteen. Lisäksi painotettiin oman ajattelun treenaamista ja aitoa pohdintaa.

”Eläytymistä ja osallistumista edistävät menetelmät sopivat hyvin näiden teemojen käsittelyyn.”

”Oman vastuun ja mahdollisuuksien korostaminen Agenda 2030 toteutumisessa.”

”Eriyisesti kiitettävää pajassa oli arjen tekojen ja vaikuttamisen keinojen käsittely. Meillä on ollut kovassa pohdinnassa, miten työstää oppilaiden kanssa globaaleja haasteita ilman, että oppilaissa herää epätoivo tai ilmastoahdistus – Tämä Rauhankoulun paja vastasi juuri tähän!”

Palautteissa nousi kautta linjan esiin ohjaajien ammattitaito ja kyky innostaa. Yleisesti ei keksitty mitään kehitettävää, vain kiitoksia! Vuonna 2019 toivottiin jonkin verran lisää toiminnallisuutta, mutta samaa palautetta ei enää esiintynyt vuonna 2020, joten siihenkin oli tartuttu.

Toiminnan välittömät vaikutukset

Toimintakokonaisuuden välittömiä vaikutuksia oppilaisiin tiedusteltiin kysymyksellä ’Millaisia vaikutuksia arvioit Rauhankoulu-toiminnalla olleen osallistujiin (vaikutukset suhteessa tietoihin, taitoihin, asenteisiin ja arvoihin)?’.

Suuri osa opettajista nosti esiin, että nuoret saivat lisää tietoa Agenda 2030 tavoitteista, syy-seuraussuhteista ja globaalien vastuun teemoista. Tärkeinä nostettiin esiin myös omien asenteiden ja arvojen käsittely, asioiden pohdintaan ohjaaminen, kulutustottumukset suhteessa arvoihin ja oman toiminnan vaikutukset laajemmin. Monet toivat esiin myös sen, että tieto vaikuttamisen tavoista ja omista vaikuttamisen mahdollisuuksista lisääntyi. Myös draamatyöskentely ja sen vaikuttavuus nostettiin esiin. Työskentelyn nähtiin vahvistavan yhteistyötaitoja ja vaikuttavan positiivisesti ryhmädynamiikkaan sekä tuovan lisää myönteistä asennetta. Lisäksi Rauhankoulun nähtiin vaikuttavan asenteisiin syvällisemmin kuin normaalin koulutyöskentelyn.

”Tällaisella työskentelyllä on vahvempi vaikutus tietoihin ja asenteisiin kuin opejohtoisella aiheeseen perehtymisellä.”

”Maailma saadaan luokkaan.”

”Uskon, että nuoret ovat herkempiä havainnoimaan ympärillään olevia ja tapahtuvia asioita, myös asioihin tarttumiseen on varmasti matalampi kynnyks.”

Useissa palautteissa mainittiin myös empatiakyvyn kehittyminen: ”sen herättäminen vaikeaa, mutta näin se saattaa onnistua hyvinkin”.

Valmistautuminen toimintapäivään ja aiheiden jatkokäsittely

Palautteessa kysyttiin myös, olivatko opettajat valmistautuneet jollain tavoin luokan tai ryhmän kanssa toimintakokonaisuuteen. Opettajat olivat ilahduttavan sitoutuneita työskentelyyn, sillä yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta kaikki vastaajat olivat tehneet toimintakokonaisuuteen liittyvät ennakkotehtävät tai osan niistä. Muina valmistautumistapoina mainittiin esimerkiksi keskustelu Agenda 2030:sta, aiheeseen liittyvistä teemoista (esimerkiksi lapsen oikeuksista, YK:sta ja kestävästä kehityksestä) tai aiheeseen liittyvän videon katsominen. Jotkut opettajat mainitsivat myös, että globaalikasvatuksen teemoja oli käsitelty jo aiemmin ryhmän kanssa tai että toimintakokonaisuus oli osa koulun teemaviikkoa tai muuta kokonaisuutta.

Palautteessa selvitettiin myös, aikoivatko opettajat käsitellä Rauhankoulun teemoja myöhemmin. Sitoutuneisuus ja innostuneisuus näkyivät myös näissä vastauksissa, sillä lähes kaikki vastaajat mainitsivat jonkin tavan, jolla aihetta käsiteltäisiin jatkossa. Ne, jotka vastasivat kieltävästi, antoivat syyksi esimerkiksi kurssin loppuminen. Yleisimpinä jatkokäsittelyn tapoina mainittiin keskustelut ja aiheen käsittely monialaisissa kokonaisuuksissa. Moni opettaja totesi, että monet teemoista ovat esillä mediassa ja erilaisissa teksteissä, jotka ovat materiaalina opetuksessa. Eräs opettaja oli myös alkanut etsiä oppilaiden lukemista novelleista ja muista teksteistä Agenda 2030:een liittyviä piirteitä ja nostaa niitä esiin muiden asioiden ohessa. Muina jatkokäsittelyn tapoina mainittiin muun muassa aamunavaukset, videoiden kuvaaminen aiheesta ja oma vaikuttamisprojekti yhteiskuntaopissa.

Opettajat totesivat, että he olivat saaneet Rauhankoululta hyviä tehtäviä ja materiaaleja jatkotyöstöön ja osa aikoi viedä teemaa eteenpäin myös muihin opettamiinsa ryhmiin.

2.2.3 Etä-, hybridi- ja ulkototeutusten erityispiirteet

Toteutuksiin oltiin yhtä tyytyväisiä kuin toimintakokonaisuuksiin, joita pidettiin lähiopetuksena luokahuoneissa. Etätoteutuksissa kehittämisehdotuksina toivottiin vielä lisää visuaalisuutta ja selkeyttä ohjeiden antoon niin, että ohjeet tulevat näytölle myös kirjallisina. Hybridipajoissa opettajan rooli nähtiin keskeisempänä kuin lähiopetuksessa, sillä opettaja toimii tällöin välittäjänä ja ohjaa oppilaita luokassa.

”Hybridi-paja oli onnistunut ja toimiva kokonaisuus. Mutta vaatii opettajan tai muun fasilitaattorin hieman välittämään ryhmän sekä ruudun kautta kommunikoivan vetäjän välillä. Eivät nämä etähommot ole tietenkään lähidraamapajojen veroisia, mutta hyviä silti!”

Ulkototeutuksissa pari opettajaa kommentoi sääolojen vaikuttaneen oppilaiden keskittymiseen. Myös välitunneista saattaa aiheutua hälinää, joka häiritsee oppilaiden keskittymistä.

”Kylmä ulkoilma vaikutti onnistumiseen sikäli, että osaa oppilaista paleli ja heidän oli vaikeampi keskittyä sen takia.”

2.2.4 Yhteenveto

Rauhan ja kehityksen toimintakokonaisuuksista saadut palautteet ovat todella positiivisia. Asteikkoarviointi antaa erittäin positiivisen kuvan toimintapäivien laadusta suhteessa tavoitteisiin. Siitä näkyy selkeästi toiminnan erinomaisuus tiedon lisäämisessä ja oikein hyvä tulos kansalaisvaikuttamisen taitojen harjoittelussa.

Avoimista palautteista välittyi, että opettajat valmistautuivat toimintapäiviin huolella ja kokivat ne laadukkaiksi ja monipuolisiksi sekä sisällön, rakenteen, työtapojen että omaan elämään soveltamisen kannalta. Globaalien haasteiden äärellä onnistuttiin työskentelemään innostavasti ja herättäen oppilaissa empatiaa. Lisäksi opettajat vaikuttivat olevan sitoutuneita työstämään globaalikasvatuksen teemoja jatkossakin. Avoimet palautteet olivat myös kautta linjan huomattavan samanlaisia, mikä kertoo toimintamuodon johdonmukaisuudesta ja tasalaatuisuudesta.

2.3 Hankkeen päättyessä kerätyn palautteen analyysi

Kaksivuotisen hankkeen päättyessä kaikille Rauhan ja kehityksen toimintakokonaisuuksiin ryhmänsä kanssa osallistuneille opettajille lähetettiin sähköpostilla pyyntö vastata digitaaliseen palautekyselyyn. Osa vastaajista oli osallistunut toimintakokonaisuuteen aivan hiljattain, osa edellisellä vuonna. Digitaalinen palautekysely tehtiin SurveyMonkey-ohjelmistolla. Kysely löytyy liitteestä 4. Saatu aineisto on sekä kvantitatiivista että kvalitatiivista.

Kyselyn tavoitteena oli selvittää toimintakokonaisuuksien pidemmän ajan vaikutuksia osallistuneisiin lapsiin ja nuoriin. Kyselyyn vastasi yhteensä 9 opettajaa, 8 suomenkielistä ja 1 ruotsinkielinen. Koska eri kielet ovat eri kyselyissä, ei tähän analyysiin suoraan järjestelmästä kopioituissa taulukoissa ole mukana ruotsinkielisen opettajan arvioita, mutta ne on lisätty analyysiin sanallisesti, mikäli ne poikkeavat olennaisesti suomenkielisistä. Vastanneista opettajista 8 oli itse ollut mukana toimintapäivässä. Vastanneista 4 ryhmässä oli ollut kaksi toimintapäivää, 4 ryhmässä yksi ja 1 ryhmässä useampi kuin kaksi.

Digitaalisella kyselyllä kerättyä palautetta täydennettiin puhelinhaastatteluilla, koska oli tiedossa, että sähköisiin palautekyselyihin on usein vaikea saada vastauksia ja saatua arviointitietoa haluttiin täydentää kvalitatiivisella tiedolla. Haastattelut toteutettiin puolistrukturoituina teemahaastatteluina, joiden teemat nousivat suoraan digitaalisesta kyselystä. Haastatteluissa painotus oli avoimissa kysymyksissä.

Haastatteluja tehtiin kuusi kappaletta, ja ne toteutti Asta Rentola aikavälillä marraskuu–joulukuu 2020, sekä yksi haastattelu helmikuussa 2021. Haastatteluiden kesto vaihteli 10 minuutista 25 minuuttiin. Koronaepidemia vaikutti myös haastatteluiden toteuttamiseen, sillä tavoitellusta kahdestatoista (12) opettajasta vain kuusi (6) osallistui haastatteluun. Moni vastanneista opettajista ilmaisi poikkeuksellisen kovan kiireen johtuvan koronaepidemiasta.

Vastausprosentti digitaaliseen palautekyselyyn ja puhelinhaastatteluun oli yhteensä 23 %, kun vuosina 2019–2020 toimintapäiviin ryhmänsä (tai ryhmiensä) kanssa osallistuneita opettajia oli yhteensä 63. Palautekyselyn ja puhelinhaastatteluina kerätyn palautteen analyysi on yhdistetty tässä

arvioinnissa, ja palautekyselyn tuottamaa kvantitatiivista tietoa on täydennetty haastatteluiden kvalitatiivisella tiedolla. Vaikka otos on pieni, se on linjassa heti toimintapäivien jälkeen annetun palautteen kanssa.

2.3.1 Vaikutusten arviointi – tietojen, taitojen ja asenteiden muutokset osallistujissa

Kyselyssä pyydettiin opettajia arvioimaan, mikä osallistuneen ryhmän lähtötaso globaalikasvatukseen liittyvissä aiheissa oli ennen Rauhan ja kehityksen toimintakokonaisuutta ja miten ryhmän tiedot tai taidot lisääntyivät näissä aiheissa toimintakokonaisuuden vaikutuksena. Lähtötaso ja sen kehittyminen mitattiin seuraavista teemoista: tiedollinen osaaminen globaalikasvatuksen teemoista, kansalaisvaikuttamisen keinojen tuttuus, avoimuus globaalikasvatuksen aiheita kohtaan, ryhmäytyminen ja mielipiteiden ilmaisun taidot. Kysymyksiin vastattiin asteikolla 1–5 (1 täysin eri mieltä, 5 täysin samaa mieltä).

On havaittavissa, että kyseiset ryhmät arvioitiin melko avoimiksi globaalikasvatuksen aiheita kohtaan jo ennen toimintakokonaisuutta. Tiedollisen osaamisen, ryhmäytymisen asteen ja omien mielipiteiden ilmaisun ja perustelun arvioitiin olevan myös hyvällä tasolla. Omien vaikutusmahdollisuuksien tiedostaminen arvioitiin hieman heikoimmaksi, mutta kaiken kaikkiaan eri osa-alueet ovat melko samoilla tasoilla.

<i>Aihe</i>	<i>Lähtötaso ennen toimintakokonaisuutta (keskiarvo)</i>
Ryhmällä oli paljon tietoa globaalikasvatukseen liittyvistä teemoista (kuten YK:n kestävän kehityksen tavoitteet – Agenda 2030, eriarvoisuuden vähentäminen, tasa-arvo, rauha, kehitysmaiden todellisuus ja kehityskysymykset)	3,11
Kansalaisvaikuttamisen keinot olivat ryhmälle tuttuja	2,67
Ryhmä suhtautui avoimesti globaalikasvatuksellisia aiheita kohtaan (kuten empatia ja vastuuntunto muita ihmisiä kohtaan, vähemmistöjen ja kehitysmaissa asuvien ihmisten oikeudet)	3,78
Ryhmä oli hyvin ryhmäytynyt	3,67
Oppilaat osasivat ilmaista itseään ja perustella mielipiteitään	3,67

Samoista teemoista kysyttiin myös, olivatko ne lisääntyneet opettajan näkemyksen mukaan toimintapäivän seurauksena. Palautteen kysymysten muotoilun takia, ”Oma arviosi oppilasryhmässä tapahtuneesta muutoksesta Rauhankoulun toimintakokonaisuuteen osallistumisen jälkeen”, ei ole mahdollista tehdä suoraa numeraalista vertailua siitä, miten etukäteen määritetty taito- ja tietotaso muuttui toimintakokonaisuuden vaikutuksena. Jatkossa kannattaakin muotoilla kysely niin, että vastauksista voidaan tehdä suora numeraalinen vertailu.

Opettajien vastausten perusteella kyseisten ryhmien tiedot ja taidot paranivat kaikilla tärkeiksi määritellyillä tavoitealueilla Rauhan ja kehityksen toimintakokonaisuuden vaikutuksesta. Tämä koski myös opettajien etukäteen vahvemmiksi määrittelemiä osa-alueita, ja erityisen paljon positiivista muutosta tapahtui nimenomaan globaalikasvatukseen liittyvissä tiedoissa ja oppilaiden empatiakyvyssä.

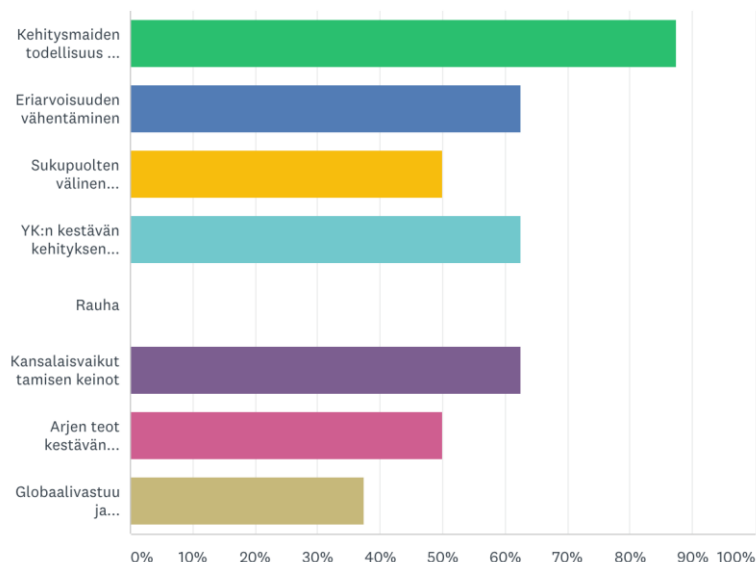
<i>Aihe</i>	<i>Lisääntyminen toimintakokonaisuuden vaikutuksesta (keskiarvo vastauksista)</i>
Ryhmän tiedot globaalikasvatukseen liittyvistä teemoista lisääntyivät	4,00

(kuten YK:n kestävän kehityksen tavoitteet – Agenda 2030, eriarvoisuuden vähentäminen, tasa-arvo, rauha, kehitysmaiden todellisuus ja kehityskysymykset)	
Ryhmä tiedostaa vaikutusmahdollisuutensa entistä paremmin	3,44
Ryhmä suhtautuu avoimesti globaalikasvatuksellisia aiheita kohtaan (kuten eriarvoisuuden vähentäminen, kestävä kehitys ja vastuuntunto muita ihmisiä kohtaan)	3,89
Oppilaiden empatiakyky ja maailman erilaisiin todellisuuksiin ja ihmiskohtaloihin eläytyminen parani	4,00
Ryhmän yhteistoiminta parani	3,13
Oppilaiden taidot itseilmaisussa ja oman mielipiteen perustelussa vahvistuivat	3,22

Tietojen lisääntymistä tarkennettiin kysymällä erikseen sen eri osa-alueista kvantitatiivisella kysymyksellä, jossa vastaajat arvioivat, olivatko oppilaiden tiedot Rauhankoulun käsittelemistä globaalikasvatuksen teemoista lisääntyneet. Vastausten perusteella Rauhan ja kehityksen toimintakokonaisuus oli onnistunut välittämään parhaiten tietoa kehitysmaiden todellisuudesta ja kehityskysymyksistä, sekä eriarvoisuuden vähentämisestä, YK:n kestävän kehityksen tavoitteista ja kansalaisvaikuttamisen keinoista. Vähiten käsiteltyjä teemoja olivat rauha (0 vastaajaa) ja globaalivastuu ja keskinäisriippuvuus. Ruotsinkielisessä vastauksessa mainittiin kehitysmaiden todellisuus ja globaalivastuu. Kaikkien vastaajien mukaan ryhmien tiedot globaalikasvatuksen tärkeistä teemoista olivat lisääntyneet toimintakokonaisuuteen osallistumisen myötä. Avoimissa vastauksissa mainittiin lisäksi tiedon lisääntyminen vaateteollisuuden vaikutuksista.

Mistä aiheista Rauhankoulun toimintakokonaisuus lisäsi oppilaiden tietoja?

Vastattu: 8 Ohitettu: 0

VASTAUSVAIHTOEHDOT	VASTAUKSET	
▼ Kehitysmaiden todellisuus ja kehityskysymykset	87,50 %	7
▼ Eriarvoisuuden vähentäminen	62,50 %	5
▼ Sukupuolten välinen tasa-arvo	50,00 %	4
▼ YK:n kestävän kehityksen tavoitteet – Agenda 2030	62,50 %	5
▼ Rauha	0,00 %	0
▼ Kansalaisvaikuttamisen keinot	62,50 %	5
▼ Arjen teot kestävän kehityksen hyväksi	50,00 %	4
▼ Globaalivastuu ja keskinäisriippuvuus	37,50 %	3
Vastaaajat yhteensä: 8		

Opettajia pyydettiin arvioimaan avoimilla kysymyksillä myös oppilaiden taitojen lisääntymistä ja asenteiden ja arvojen muutosta. Taidoista opettajat nostivat esiin erityisesti ryhmätyötaitot, mielipiteen esittämisen, empatiakyvyn, sekä ajattelun ja vaikuttamisen taidot.

”Ryhmätyötaitoja, kestävän kehityksen tavoitteita laajemmin. Pystyy soveltamaan aiemmin opittua tietoa Agenda-tavoitteista. Vaikuttamisen taidot, sekä yksilö, että yhteisöllisesti.”

”Vahvistui ryhmässä toimiminen, rohkeus tehdä.”

Empatian lisääntyminen mainittiin myös usein ja se nähtiin hyvin tärkeäksi: ”Empatiakyvyn herättely erilaisuutta ja vieraita asioita kohtaan.” Empatian ilmaisu nähtiin myös haastavana, sillä ”tällaisessa ryhmätilanteessa julkisesti sen ilmaiseminen ei ole helppoa yläkouluikäisillä”. Kuitenkin osassa oppilaita näkyy sen ymmärtäminen, että ”sä et voikaan itse valita kaikkia asioita, voi olla vaikeita tilanteita: mihin synnyt ja olosuhteet ympärillä”. Elämää voi ymmärtää empaattisesti ja avarakatseisemmin.

Arvojen ja asenteiden muutoksesta mainittiin tietoisuuden lisääntyminen, oman etuoikeutetun aseman tiedostaminen sekä koulutuksen lisääntynyt arvostaminen. Samoin painotettiin sitä, että Rauhankoulun toimintakokonaisuus tuo kontekstia myös koulussa tapahtuvalle kestävän kehityksen opetukselle ja vahvistaa sen tärkeyttä ja ajankohtaisuutta oppilaiden mielissä.

”Herätteli ajattelemaan, että kaikilla ei mene niin hyvin kuin meillä, ja miten siihen voi vaikuttaa.”

”Ainakin perspektiivin laajentumista, eri näkökulmien huomioimista, argumentointia.”

”Se on semmosta näkökulmaa, mitä meidän ei ole välttämättä helppo tuottaa koulussa. Siitä (Rauhankoulun vierailusta) saa sellaista, että tää on ihan oikea asia maailmassa, vähän leveämpiä hartioita (globaalikasvatuksen toteuttamiseen).”

Pari opettajaa nosti esiin Rauhankoulu-toiminnan lyhytkestoisuuden ja sen, voivatko vaikutukset olla pitkäkestoisia. Asenneilmapiirin muuttuminen vaatii heidän mukaansa pitkäkestoisempaa työskentelyä, mutta toisaalta he näkivät myös, että jonkinlaista tietoisuutta on herännyt: ”Avaa hetkeksi ikkunoita, mutta vaatisi pitkäkestoista työskentelyä, että asenneilmapiiri muuttuisi.” Joka tapauksessa työskentely nähtiin hyväksi: ”Suunta ei voi olla ainakaan huonompaan päin. Veikkaan että ainakin jonkinlaista ajatusta keinoista ja mahdollisuuksista ja ruohonjuuritason toiminnasta tulee, että pienilläkin asioilla voi vaikuttaa.”

Opettajat kertoivat avoimissa palautteissa myös esimerkkejä ja havaintoja liittyen oppilaiden omien vaikutusmahdollisuuksien tiedostamiseen, toimintaan rohkaistumiseen ja arjen tekoihin kestävän kehityksen hyväksi.

”Kierrättäminen (vaatteiden elinkaaren pidentyminen), toisten ihmisten huomioon ottaminen, samanarvoisuuden korostaminen.”

”Koulussa erilaiset teemapäivät ja monialaiset oppimiskokonaisuudet, ovat saaneet näihin (opintoihin) ideoita. Jakavat somessa vinkkejä Älä osta mitään -päivästä, kirpparipäivistä jne.”

Lisäksi vastaajia pyydettiin kertomaan, minkälaisia vaikutuksia Rauhan ja kehityksen toimintakokonaisuudella oli ollut koko ryhmään ja ryhmän yksittäisiin oppilaisiin. Kysymykseen siitä, oliko koko ryhmässä herännyt keskustelua tai ajattelua, oli vastausten keskiarvo 3,25, kun vastausasteikko oli 1 (ei lainkaan) – 5 (paljon). Avoimissa palautteissa mainittiin, että toimintakokonaisuus herätti paljon hyvää keskustelua. Lisäksi eriarvoisuus ja syy-seuraussuhteet olivat jääneet nuorten mieleen.

”Oppilaat heräsi ajattelemaan, ei ahdistuneet.”

”Lähinnä heissä herättää ajatuksia miten erilaisissa olosuhteissa nuoret elää eri puolilla maailmaa, kun meillä asiat ovat niin hyvin ja toisaalla päinvastaista.”

”Tietyt syy-seuraussuhteet jäivät hyvin mieleen, asioiden ketjuttaminen ja liittäminen toisiinsa onnistui hyvin uudelleen.”

”Tosi paljon puhuttu kestävästä kehityksestä ja omista valinnoista. Muisteltu Janen tarinaa.”

2.3.2 Laadun arviointi

Ohjaajien ammattitaito

Palautteessa pyydettiin arvioimaan Rauhan ja kehityksen toimintakokonaisuuden laatua kahdella kysymyksellä, joista yksi koski Rauhankoulun ohjaajien työskentelyä ja toinen käytettyjä menetelmiä. Ohjaajien työskentelyä pyydettiin arvioimaan kolmella osa-alueella: globaalikasvatuksen asiasisältöjen osaaminen, kyky sopeuttaa toiminta oppilasryhmälle sopivaksi ja draaman työtapojen hallinta. Ohjaajien tiedollinen osaaminen arvioitiin erinomaiseksi (5) ja draaman työtapojen osaaminen ja toiminnan sopeuttaminen lähes yhtä hyväksi (4,5). Ruotsinkielinen opettaja oli arvioinut kaikki erinomaisiksi.

Avoimet kommentit ohjaajien työskentelystä olivat pääosin todella positiivisia: ”Ohjaajat hoitivat hommansa asiantuntevasti ja mukaansa tempaavasti”, ”Loistavat innostavat vetäjät!” ja ”Innostavat, osaavat, oppilaita hyvin kohtaavat, hyvin rakennettu, suunniteltu ja organisoitu. Loistavasti kaikki mennyt.”

	1	2	3	4	5	EN OSAA SANOA	YHTEENSÄ	PAINOTETTU KESKIARVO
Ohjaajat tunsivat globaalikasvatuksen asiasisällöt	0,00 % 0	0,00 % 0	0,00 % 0	0,00 % 0	100,00 % 8	0,00 % 0	8	5,00
Ohjaajat osasivat sopeuttaa toiminnan omalle oppilasryhmällesi soveltuvaksi	0,00 % 0	0,00 % 0	0,00 % 0	50,00 % 4	50,00 % 4	0,00 % 0	8	4,50
Ohjaajat hallitsivat draaman työtavat	0,00 % 0	0,00 % 0	0,00 % 0	50,00 % 4	50,00 % 4	0,00 % 0	8	4,50

Menetelmien toimivuus

Toimintapäivissä käytettyjä menetelmiä pyydettiin arvioimaan kahdesta näkökulmasta: menetelmien sopivuus kouluun ja menetelmien toimivuus globaalikasvatuksen aiheiden oppimisessa. Sekä menetelmien sopivuus kouluun että niiden soveltuvuus globaalikasvatukseen arviointiin erittäin hyviksi. Kaikki vastaajat olivat joko täysin samaa mieltä (5) tai lähes samaa mieltä (4) kummassakin kysymyksessä, keskiarvon ollessa 4,63 kummassakin kohdassa. Ruotsinkielinen opettaja oli molemmissa kysymyksissä täysin samaa mieltä (5).

	1	2	3	4	5	EN OSAA SANOA	YHTEENSÄ	PAINOTETTU KESKIARVO
Menetelmät sopivat kouluun	0,00 % 0	0,00 % 0	0,00 % 0	37,50 % 3	62,50 % 5	0,00 % 0	8	4,63
Menetelmät tukivat globaalikasvatuksen aiheiden oppimista	0,00 % 0	0,00 % 0	0,00 % 0	37,50 % 3	62,50 % 5	0,00 % 0	8	4,63

Menetelmien soveltuvuus nousi esiin myös avoimissa kysymyksissä, joiden vastauksissa painottui harjoitusten monipuolisuus ja toimivuus globaalikasvatuksen kontekstissa. Kokonaisuuden toiminnallisuus sai paljon kiitosta.

”Tunnilla käytetyt harjoitukset trenasivat mielestäni hyvin kestävyysajattelun, yhteistyön ja keskustelun taitoja. Harjoittivat ratkaisujen löytämistä viheliäisiin ongelmiin.”

”Mun mielestä ne oli hyvin valittuja, riittävän erilaisia. Ne oli perusteltuja siihen aihekokonaisuuteen liittyen.”

”Hyvin ovat toimineet, toiminnallisuus on tärkeää ja sitä on ollut paljon mukana ja se saa oppilaat syttymään.”

Eräs opettaja pohdiskeli, että jos ryhmä ei lähde mukaan, ohjaajilla voisi olla valmiina myös suunnitelman ”karvalakkiversio”, jossa heittäytymistä ei tarvittaisi yhtä paljon.

2.3.3 Aiheiden jatkokäsittely ja materiaalin käyttö

Opettajille jaettiin globaalikasvatuksen opetusmateriaaleja ja ohjeita teemojen jatkotyöstöön opettajakansioissa toimintakokonaisuuden alussa. Vastaaajilta kysyttiin, olivatko he hyödyntäneet Rauhankoululta saamiaan globaalikasvatuksen materiaaleja luokassaan. Asteikkokysymykseen (1=ei ollenkaan, 5= paljon) vastanneiden keskiarvo oli 2,63. Samalla asteikolla keskiarvo kysymykseen, oliko toimintakokonaisuuden teemoja jatkokäsitelty, oli 3,50. Avoimissa vastauksissa jatkokäsittelyn tapoja olivat esimerkiksi materiaalin hyödyntäminen eri oppiaineiden tunneilla ja esimerkiksi osana monialaista kokonaisuutta.

”Olemme tutustuneet kehittyviin maihin internetin välityksellä. Olemme eläytyneet ko. maissa elävien ihmisten elämään kirjoittamalla heidän elämästään fiktiivisiä tekstejä.”

”Joo kyllä äikässä olen, kun löydän tekstejä, jotka liittyy vieraaseen kulttuuriin niin olen tuonut näiden asioiden aiheita (Rauhankoulusta tuttuja aiheita) jatkokäsittelyyn. Esimerkiksi vaikuttamisen keinoja ollaan käyty läpi.”

”Kyllä, viime vuonna saatua pakettia olen hyödyntänyt elämänkatsomustiedon opetuksessa 3-9:lle kestävästä kehityksestä puhuttaessa.”

”Luokan ekologinen tavoite mietinnässä.”

2.3.4 Kehitysehdotukset

Vaikka suurin osa vastaajista ei keksinyt mitään kehitettävää, joitakin kehitysehdotuksia tuli. Muutama opettaja toivoi enemmän tietoa teemoista etukäteen, sillä oppilaiden tietotaso vaihtelee suuresti: ”Paras vaikuttavuus olisi, jos saataisiin tietoa niistä teemoista tarkemmin etukäteen, että voitaisi käsitellä niitä etukäteen, jotta oppilaat olisi valmiita. Osa oppilaista seuraa maailman tapahtumia, osa ei tiedä aiheista mitään.”

Lisäksi muutamassa palautteessa toivottiin lisää fokuoimista ja pitkäjänteisyyttä teemojen käsittelyyn. Käsiteltäviä teemoja voisi olla vielä vähemmän ja niihin voisi pureutua syvemmin opettajan johdolla.

”Se liittyy pitkäjänteisyyteen. Asiasällön tiivistäminen joiltakin osin, että mikä on kaikkien tärkein tavoite. Jos tavoitteita olisi vähemmän, siihen voisi lähteä rakentamaan vielä täsmällisemmin sen toteutuksen, ja antaa (opettajalle) ohjeita miten (aiheiden käsittelyä) voisi ylläpitää ja työstää jatkossa osana omaa opetusta, että syntyisi pitkäjänteisempi aikajana (näiden tavoitteiden oppimiselle).”

Toisaalta toivottiin myös mahdollisuutta tilata jatkossakin lyhyempi hybridipaja, koska kahden toimintakerran kokonaisuus on mahdotonta mahduttaa lukion tiukkaan aikatauluun: ”Nyt kun tiivistetympi (hybridipajan yksittäinen kerta), niin se helpottaa, sen verran pystyy irrottamaan pakollisesta lukion kurssista muuhunkin. Mielelläni ottaisin uudestaan (hybridipajan) kevään aikana.”

3 Yhteenveto ja johtopäätökset

3.1 Välittömien tulostavoitteiden toteutuminen

Hankkeelle oli hankesuunnitelmassa määritelty tavoitteina lisätä tulevien opettajien valmiuksia käsitellä globaaleja oikeudenmukaisuus- ja kehityskysymyksiä, lisätä lasten ja nuorten tietoa ja ymmärrystä globaaleista kehityskysymyksistä, vahvistaa lasten ja nuorten avointa asennetta ja empatiakykyä hankkeen teemoja kohtaan sekä lisätä heidän tietoisuuttaan vaikutusmahdollisuuksista. Lisäksi hankesuunnitelmassa ilmaistaan pyrkimys vahvistaa oppilaiden osallisuuden tunnetta yhteiskunnassa ja kannustaa heitä aktiiviseen maailmankansalaisuuteen kertomalla globaalien kehityshaasteiden rinnalla positiivisesta muutoksesta ja rohkaisemalla oppilaita omaan toimijuuteen sekä miettimällä oppilaiden kanssa syy-seuraussuhteita ja harjoittelemalla vaikuttamisen taitoja kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Alla olevassa taulukossa tarkastellaan hankkeen välittömiä tulostavoitteita, niiden indikaattoreita ja tavoitteiden toteutumista.

Tavoite	Indikaattori	Arvio toteutumisesta
Tulevat opettajat ovat saaneet lisää valmiuksia ja välineitä käsitellä globaaleja oikeudenmukaisuus- ja kehityskysymyksiä lasten ja nuorten kanssa. Kasvattajien lisääntynyt ymmärrys kehityskysymyksistä ja siitä, miten niitä voi integroida opetukseen.	Koulutuksiin osallistuneista 85% kokee saaneensa lisää ymmärrystä, valmiuksia ja konkreettisia välineitä käsitellä globaaleja oikeudenmukaisuus- ja kehityskysymyksiä opetustyössä. (kysely)	On toteutunut erittäin hyvin. 98% koulutusten osallistujista koki saaneensa lisää ymmärrystä globaalikasvatuksen teemoista ja 97,4% koki saaneensa välineitä globaalikasvatuksen toteuttamiseen. Osallistujat olivat myös saaneet tukea globaalikasvatuksen integrointiin omaan opetukseen.
Lapset ja nuoret ovat saaneet lisää tietoa ja ymmärrystä hankkeen teemoista (ml. Agenda 2030, eriarvoisuuden vähentäminen, tasa-arvo, rauha) ja kehityskysymyksistä maakohtaisten (Afganistan, Sambia, Etelä-Sudan, Kenia) esimerkkien kautta.	Toimintakokonaisuuksiin osallistuneiden oppilaiden tiedoissa ja ymmärryksessä on nähtävissä positiivista muutosta hankkeen teemoihin ja kehityskysymyksiin liittyen.	On toteutunut erittäin hyvin. Kaikki vastaajat olivat samaa mieltä siitä, että oppilaat saivat lisää tietoa globaalikasvatuksen teemoista Rauhankoulun avulla. Tiedot ja ymmärrys lisääntyivät erityisesti liittyen kehitysmaiden todellisuuteen ja kehityskysymyksiin, eriarvoisuuteen, Agenda 2030 tavoitteisiin ja oman etuoikeutetun aseman tiedostamiseen.
Lapset ja nuoret suhtautuvat aiempaa avoimemmin globaalikasvatuksen ja tämän hankkeen teemoja kohtaan. Lasten ja nuorten empatiakyky, maailman erilaisiin todellisuuksiin ja ihmiskohtaloihin eläytyminen on parantunut.	Ryhmän opettajan arvion mukaan oppilaat suhtautuvat aiempaa avoimemmin hankkeen teemoja kohtaan. Opettajan arvion mukaan oppilaiden empatiakyky on lisääntynyt.	On toteutunut hyvin. Aineistossa nousi selkeästi esiin empatiakyvyn kasvu ja kyky eläytyä muihin todellisuuksiin sekä oppilaiden arvojen avartuminen ja näkökulmien laajentuminen.

Lapset ja nuoret tiedostavat omat vaikutusmahdollisuutensa entistä paremmin.	Toimintakokonaisuuksiin osallistuneet lapset ja nuoret ovat saaneet lisää tietoa kansalaisvaikuttamisen keinoista. He ovat harjoitelleet vaikuttamisen taitoja.	On toteutunut hyvin. Lähes kaikki vastaajat olivat samaa mieltä siitä, että oppilaat harjoittelivat kansalaisvaikuttamisen taitoja. Aineistossa nousi esiin, että tieto vaikuttamisen tavoista ja omista vaikuttamisen mahdollisuuksista lisääntyi.
--	---	---

Kaikki hankkeen tavoitteet ovat toteutuneet, ja suurin osa tavoitteista on toteutunut erittäin hyvin. Arvioinnissa näkyy se, että asenteiden muuttaminen ja empatian vahvistaminen vaativat usein pitkäkestoisempaa toimintaa, mutta silti niihinkin on pystytty vaikuttamaan. Lapsille ja nuorille suunnattuja kokonaisuuksia on haastavaa muuttaa pitkäkestoisemmiksi, koska koulujen arki on kiireistä. Opettajien koulutukseen panostaminen on senkin vuoksi onnistunut valinta.

3.2 Hankkeen pitkän aikavälin tavoitteet ja arvio hankkeen onnistumisesta suhteessa niihin

Hankeella oli kolme pitkän aikavälin tavoitetta: opettajien osaamisen vahvistuminen, lasten ja nuorten kasvaminen globaalin vastuunsa tunteviksi maailmankansalaisiksi ja globaalikasvatuksen juurtuminen koulujen arkeen. Arviointiaineiston perusteella ei ole täysin mahdollista arvioida, miten nämä pidemmän aikavälin tavoitteet tulevat toteutumaan hankkeen seurauksena, koska arviointi on tehty heti hankkeen päättymisen jälkeen. Tässä arvioidaan, miten hanke on onnistunut suhteessa näihin tavoitteisiin ja onko hankkeessa huomattavissa viitteitä pidemmän ajan vaikuttavuudesta. Pitkän aikavälin tavoitteet olivat tarkemmin:

- a) Hankkeen toimintoihin osallistuneiden opettajien, kasvattajien ja alan opiskelijoiden osaaminen kriittisen globaalikasvatuksen toteuttamiseen oppilaidensa kanssa vahvistuu.
- b) Kriittisen globaalikasvatuksen myötä lapset ja nuoret kasvavat globaalin vastuunsa tunteviksi maailmankansalaisiksi, joilla on tarvittavat tiedot, taidot, asenteet ja tahto toimia oikeudenmukaisemman maailman puolesta.
- c) Globaalikasvatuksen – kestävän kehityksen opetuksen ja maailmankansalaiseksi kasvamisen – juurtuminen koulujen arkeen, näkyväksi osaksi koulujen toimintakulttuuria.

Opettajien ja kasvattajien globaalikasvatuksen liittyvä osaaminen vahvistui selvästi alan opiskelijoille suunnatuissa koulutuksissa, ja myös oppilaille suunnattuihin Rauhan ja kehityksen toimintakokonaisuuksiin osallistuneet opettajat saivat lisää tietoa globaalikasvatuksen teemoista ja materiaaleja sen toteuttamiseen. Aineistosta käy ilmi, että opettajat tekivät heti suunnitelmia globaalikasvatuksen integroinnista muuhun opetukseen ja opettajaopiskelijat aikoivat hyödyntää oppimiaan asioita tulevassa työssään. Sekä koulutusten että toimintapäivien osallistujat kokivat toiminnan inspiroivana ja laadukkaana, mikä todennäköisesti edesauttaa globaalikasvatuksen teemojen ottamista mukaan omaan opetukseen.

Myös Rauhankoulun tarjoamaa materiaalia oli käytetty toimintakokonaisuuksien jälkeen kouluissa ja teemoja jatkotyöstetty osana erilaisia oppiaineita, millä on potentiaalia vahvistaa globaalikasvatusta osana koulun toimintakulttuuria. Opettajien saamalla koulutuksella ja materiaaleilla on suuri merkitys pidemmän ajan vaikuttavuuden kannalta, sillä kuten he itsekin toivat esille, heillä on

mahdollisuus pitää globaalikasvatuksen teemoja esillä monilla eri oppitunneilla. Rauhankoulu on panostanut esimerkillisesti tulevien opettajien koulutukseen, sillä juuri siellä on mahdollista luoda perustaa pitkäkestoisille vaikutuksille. Osa opettajista tilaa Rauhankoulun toimintakokonaisuutta säännöllisesti omaan luokkaansa, mikä vahvistaa samalla pitkäjänteisesti myös opettajan omaa osaamista. On siis selvästi viitteitä siitä, että hankkeella tulee olemaan pidemmän aikavälin vaikutuksia tavoitteiden A ja C osalta. Vaikutusten tarkempi selvittäminen vaatisi kuitenkin hankkeen koulutuksiin osallistuneiden opettajien ja opettaja- ja nuorisovaltuuston opiskelijoiden kontaktointia myöhemmin ja sen tutkimista, miten he soveltavat globaalikasvatusta omassa työssään.

Tavoitteen B osalta on nähtävissä, että Rauhankoulun toiminta tähtää vahvasti tämän tavoitteen toteutumiseen ja toimintojen osalta on nähtävissä selkeitä vaikutuksia osallistuneiden lasten ja nuorten tietoihin, taitoihin, arvoihin ja asenteisiin, jotka liittyvät globaalikasvatuksen tietoperustaan ja arvomaailmaan. Rauhankoulun käyttämät draamamenetelmät tuovat tietosisältöön mukaan tunteet, eläytymisen ja kokemuksen, jotka tukevat vahvasti tiedon syvällistä omaksumista ja asenteiden muuttumista sekä lisäävät empatiaa. Kuten aiemmin on todettu, asenteiden muuttaminen ja empatian vahvistaminen vaativat usein pitkäkestoisempaa toimintaa, mutta silti myös niihin on pystytty vaikuttamaan. Lisäksi oppilaat tiedostavat aiempaa paremmin omat vaikuttamismahdollisuutensa, vaikka tätä ulottuvuutta on tarpeen tukea jatkossakin vahvasti.

Tavoite B on vaikeimmin mitattavissa, koska vaikutuksia ei ole kysytty suoraan lapsilta ja nuorilta ja pitkäkestoisten vaikutusten tarkempi selvittäminen vaatisi toimintakokonaisuuksiin osallistuneiden lasten ja nuorten kontaktointia hankkeen päättymisen jälkeen ja sen selvittämistä, millä tavalla Rauhankoulu on vaikuttanut heidän asenteisiinsa ja toimintaansa pitkällä aikavälillä.

Rauhankoulun pitkäkestoiset vaikutukset oppilaisiin ehtivät kuitenkin näkyä hieman myös tämän hankkeen arvioinnissa, sillä erään opettajan mukaan toiminta muistetaan pitkään:

”Loistavat työpajat! Nyt muutama vuosi tehty yhteistyötä ja nämä pajat oppilaat muistavat ja ne nousevat esille, kun mietitään yläkouluaikaa. Mielestäni tärkeät sisällöt ja kypsyvät nuorten mielessä – tietoisuus on alkanut itää.”

Tästä voi päätellä, että globaali tietoisuus on alkanut elää lasten ja nuorten mielisissä.

3.3. Yhteenveto

Kokonaisuudessaan voidaan todeta, että Rauhanliiton globaalikasvatushanke ”Toivo ja tieto Agenda 2030:ssa - kestävä tulevaisuus rakentamassa” on vuosina 2019–2020 toteutunut erittäin onnistuneesti opettajaksi opiskelevien koulutusten ja koululaisille suunnattujen toimintakokonaisuuksien osalta. Hankkeen tavoitteet ovat toteutuneet hyvin sekä lyhyemmän että pidemmän aikavälin tavoitteiden osalta. Hanke on selvästi lisännyt sekä tulevien että jo tällä hetkellä ammatissa toimivien opettajien ymmärrystä ja valmiuksia käsitellä työssään globaaleja oikeudenmukaisuus- ja kehityskysymyksiä ja saanut heidät innostumaan kestävä kehityksen integroimisesta omaan opetustyöhön. Koulutuksiin ja toimintakokonaisuuksiin osallistuminen on tukenut opettajia opetussuunnitelman perusteiden mukaisen globaalikasvatuksen toteuttamisessa sekä tarjonnut heille tietoa ja toimivia välineitä oman työn tueksi. Rauhan ja kehityksen toimintakokonaisuuksiin osallistuneiden lasten ja nuorten tieto ja ymmärrys globaaleista kehityskysymyksistä, kuten eriarvoisuuden vähentämisestä ja Agenda 2030 tavoitteista on vahvistunut ja he myös suhtautuvat aiempaa avoimemmin hankkeen teemoihin. Toimintakokonaisuuksiin osallistuminen on vahvistanut lasten ja nuorten empatiakykyä, auttanut

heitä ymmärtämään erilaisia todellisuuksia sekä lisännyt ryhmätyötaitoja ja tietoisuutta omista vaikuttamisen mahdollisuuksista.

Rauhankoulu on onnistunut kehittämään globaalikasvatuksen toimintamallin, joka on laadukas, innostava ja vaikuttava. Arvioinnissa näkyy selkeästi toiminnan pitkäjänteinen kehittämistyö, ja siitä seuraava johdonmukaisuus, tasalaatuisuus ja vaikuttavuus. Vaikka toimintaa on useilla eri paikkakunnilla ja sitä ohjaavat eri työparit, palaute on hämmästyttävän samanlaista. Lisäksi Rauhankoulu on onnistunut vakiinnuttamaan asemansa globaalikasvatuksen kentällä ja toisin kuin monet lyhyemmät hankkeet, opettajat tunnistavat sen ja osaavat tilata sitä kouluihin. Myös maksuttomuus on iso asia, sillä kouluilla ei ole useinkaan varaa tilata ulkopuolisia kouluttajia. Kuten monet opettajat toteavat, toivottavasti Rauhankoulu jatkaa toimintaansa yhtä rautaisella otteella tulevaisuudessakin.

Liite 1. Palautelomake opettajaopiskelijoiden koulutuksiin

Palautelomake

Mikä oli erityisen onnistunutta koulutuksessa?

Mitä opittua uskot hyödyntäväsi jatkossakin?

Miten koulutusta voisi vielä kehittää? Mitä voisi tehdä toisin?

Koen saaneeni lisää ymmärrystä globaalikasvatuksen teemoista.

1 täysin samaa mieltä

2 jokseenkin samaa mieltä

3 jokseenkin eri mieltä mieltä

4 täysin eri mieltä

5 en osaa sanoa

Sain konkreettisia välineitä, joiden avulla voin käsitellä globaalikasvatuksen teemoja oppilaiden kanssa.

1 täysin samaa mieltä

2 jokseenkin samaa mieltä

3 jokseenkin eri mieltä mieltä

4 täysin eri mieltä

5 en osaa sanoa

Kiitos vastaamisesta!

Liite 2. Opettajien palautelomake heti ensimmäisen toimintapäivän jälkeen

1. Palautelomake opettajalle - Rauhankoulun toimintapäivät

Ryhmän koko: _____ oppilasta.

Valmistauduitteko Rauhankoulun pajaan etukäteen luokassa? Miten?

Mikä oli erityisen onnistunutta Rauhankoulun pajassa?

Mitä kannattaisi ensi kerralla tehdä toisin?

Millaisia vaikutuksia arvioit Rauhankoulu-toiminnalla olleen osallistujiin?

(Vaikutukset suhteessa tietoihin, taitoihin, asenteisiin ja arvoihin)

Vapaa sana?

Kiitos vastaamisesta!

Liite 3. Opettajien palautelomake heti toisen toimintapäivän jälkeen

2. Palautelomake opettajalle - Rauhankoulun toimintapäivät

Mikä oli erityisen onnistunutta Rauhankoulun toimintakokonaisuudessa?

Mitä ensi kerralla kannattaisi tehdä toisin?

Aiotteko jatkotyöstää Rauhankoulussa käsiteltyjä teemoja luokassa? Miten?

Millaisia vaikutuksia arvioit toimintakokonaisuudella olleen osallistujiin? (Vaikutukset suhteessa tietoihin, taitoihin, asenteisiin ja arvoihin)

Oppilaat saivat lisää tietoa globaalikasvatuksen teemoista Rauhankoulun avulla.

1 täysin samaa mieltä

2 jokseenkin samaa mieltä

3 jokseenkin eri mieltä mieltä

4 täysin eri mieltä

5 en osaa sanoa

Oppilaat harjoittelivat kansalaisvaikuttamisen taitoja Rauhankoulun kokonaisuuden aikana.

1 täysin samaa mieltä

2 jokseenkin samaa mieltä

3 jokseenkin eri mieltä mieltä

4 täysin eri mieltä

5 en osaa sanoa

Kiitos vastaamisesta!

Liite 4. Digitaalinen palautekysely opettajille

Rauhankoulun vaikutusten ja laadun arviointi

Vastaamalla tähän kyselyyn autat meitä saamaan arvokasta tietoa Rauhankoulun vaikutuksista ja laadusta. Tiedon avulla kehitämme toimintaamme eteenpäin.

Vastaaminen vie n. 10 minuuttia.

Rauhankoulun tavoitteena on lisätä oppilaiden tietoa ja ymmärrystä globaaleista kehityskysymyksistä, sekä tukea heidän kasvuun aktiivisiksi maailmankansalaisiksi, jotka tahtovat toimia oikeudenmukaisemman ja kestävämmän tulevaisuuden puolesta.

TAUSTATIEDOT

* 1. Millä kouluasteella olet opettajana?

- Alakoulu
- Yläkoulu
- Lukio
- Muu, mikä?

* 2. Missä koulunne sijaitsee?

- Pääkaupunkiseutu
- Turku
- Tampere
- jokin muu, mikä?

* 3. Milloin osallistuitte ryhmänne kanssa Rauhankoulun toimintakokonaisuuteen?

- Kevät 2019
- Syksy 2019
- Kevät 2020
- Syksy 2020

* 4. Vierailivatko Rauhankoulun ohjaajat ryhmässasi

- 1 kerran
- 2 kertaa
- useammin kuin 2 kertaa

* 5. Olitko opettajana itse läsnä Rauhankoulun pajassa?

- Kyllä
- En
- Muu (täsmennä)

6. Pidettiinkö paja koronaepidemian vuoksi etäyhteyksin tai ulkona? Miten poikkeuksellinen toimintaympäristö vaikutti pajan onnistumiseen?

LÄHTÖTILANNE

* 7. Oma arviiosi oppilasryhmän **lähtötilanteesta** ennen Rauhankoulun toimintakokonaisuutta.

1 = täysin eri mieltä / 5 = täysin samaa mieltä

	1	2	3	4	5	En osaa sanoa
Ryhmällä oli paljon tietoa Rauhankoulussa käsiteltävistä teemoista (<i>kuten YK:n kestävän kehityksen tavoitteet - Agenda 2030, eriarvoisuuden vähentäminen, tasa-arvo, rauha, kehitysmaiden todellisuus ja kehityskysymykset</i>)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kansalaisvaikuttamisen keinot olivat ryhmälle tuttuja	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ryhmä suhtautui avoimesti globaalikasvatuksellisia aiheita kohtaan (<i>kuten empatia ja vastuuntunto muita ihmisiä kohtaan, vähemmistöjen ja kehitysmaissa asuvien ihmisten oikeudet</i>)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ryhmä oli hyvin ryhmäytynyt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Oppilaat osasivat ilmaista itseään ja perustella mielipiteitään	☐	☐	☐	☐	☐	☐

ARVIO OHJAAJIEN TYÖSKENTELYSTÄ JA MENETELMISTÄ

* 8. Arvio Rauhankoulun ohjaajien työskentelystä

1 = täysin eri mieltä / 5 = täysin samaa mieltä

	1	2	3	4	5	En osaa sanoa
Ohjaajat tunsivat globaalikasvatuksen asiasisällöt	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ohjaajat osasivat sopeuttaa toiminnan omalle oppilasryhmällesi soveltuvaksi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ohjaajat hallitsivat draaman työtavat	☐	☐	☐	☐	☐	☐

9. Vapaa sana ohjaajien työskentelystä

* 10. Arvio käytettyjen menetelmien sopivuudesta

1 = täysin eri mieltä / 5 = täysin samaa mieltä

	1	2	3	4	5	En osaa sanoa
Menetelmät sopivat kouluun	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Menetelmät tukivat globaalikasvatuksen aiheiden oppimista	☐	☐	☐	☐	☐	☐

11. Vapaa sana käytettyjen menetelmien toimivuudesta

RAUHANKOULUN VAIKUTUKSET OPPILAIISIIN

* 12. Herättikö Rauhankoulun toimintakokonaisuuteen osallistuminen ryhmässänne keskustelua tai ajattelua globaalikasvatuksen teemoihin liittyen? Vastaa oman arviosi mukaan.

1 = ei lainkaan / 5 = paljon

1 2 3 4 5

13. Millaista keskustelua tai mitä ajatuksia tai muita vaikutuksia Rauhankoulun toimintakokonaisuuteen osallistuminen herätti **yksittäisissä oppilaissa?**

14. Millaista keskustelua tai mitä ajatuksia tai muita vaikutuksia Rauhankoulun toimintakokonaisuuteen osallistuminen herätti **koko ryhmässä?**

15. Esimerkkejä tai havaintoja oppilaiden empatiakyvyn vahvistumisesta tai esimerkkejä kehitysmaan todellisuuteen eläytymisestä?

* 16. Mistä aiheista Rauhankoulun toimintakokonaisuus lisäsi oppilaiden **tietoja**?

☐ Kehitysmaiden todellisuus ja kehityskysymykset	☐ Rauha
☐ Eriarvoisuuden vähentäminen	☐ Kansalaisvaikuttamisen keinot
☐ Sukupuolten välinen tasa-arvo	☐ Arjen teot kestävän kehityksen hyväksi
☐ YK:n kestävän kehityksen tavoitteet – Agenda 2030	☐ Globaalivastuu ja keskinäisriippuvuus

Jokin muu, mikä?

17. Esimerkkejä tai havaintoja liittyen oppilaiden omien vaikutusmahdollisuuksien tiedostamiseen, toimintaan rohkaistumiseen ja arjen tekoihin kestävän kehityksen hyväksi

* 18. Oma arviosi oppilasryhmässä tapahtuneesta **muutoksesta Rauhankoulun toimintakokonaisuuteen osallistumisen jälkeen.**

1 = täysin eri mieltä / 5 = täysin samaa mieltä

	1	2	3	4	5	En osaa sanoa
Ryhmän tiedot globaalikasvatukseen liittyvistä teemoista lisääntyivät (kuten YK:n kestävän kehityksen tavoitteet – Agenda 2030, eriarvoisuuden vähentäminen, tasa-arvo, rauha, kehitysmaiden todellisuus ja kehityskysymykset)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ryhmä tiedostaa vaikutusmahdollisuutensa entistä paremmin	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Ryhmä suhtautuu avoimesti globaalikasvatuksellisia aiheita kohtaan (<i>kuten eriarvoisuuden vähentäminen, kestävä kehitys ja vastuuntunto muita ihmisiä kohtaan</i>)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Oppilaiden empatiakyky ja maailman erilaisiin todellisuuksiin ja ihmiskohtaloihin eläytyminen parani	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ryhmän yhteistoiminta parani	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Oppilaiden taidot itseilmaisussa ja oman mielipiteen perustelussa vahvistuivat	☐	☐	☐	☐	☐	☐

19. Mitä **taitoja** arvioit oppilaiden oppineen Rauhankoulun toimintakokonaisuudessa?

20. Miten arvioit, että Rauhankoulun toimintakokonaisuuteen osallistuminen vaikutti oppilaiden asenteisiin ja arvoihin?

RAUHANKOULUN VAIKUTUKSET OPETTAJAN TYÖSKENTEELYYN

* 21. Oletko hyödyntänyt Rauhankoululta saamiasi globaalikasvatuksen materiaaleja luokassasi?

1 = ei lainkaan / 5 = paljon

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

* 22. Oletteko jatkotyöstäneet Rauhankoulussa käsiteltyjä teemoja?

1 = ei lainkaan / 5 = paljon

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

23. Esimerkkejä jatkotyöstämisestä

24. Kehitysehdotukset: Miten Rauhankoulun kokonaisuus voisi toimia vielä paremmin?

25. Terveiset ja vapaa sana Rauhankoululle

SUURI KIITOS AJASTASI!

Painathan vielä "Tallenna"-painiketta.

Tallenna